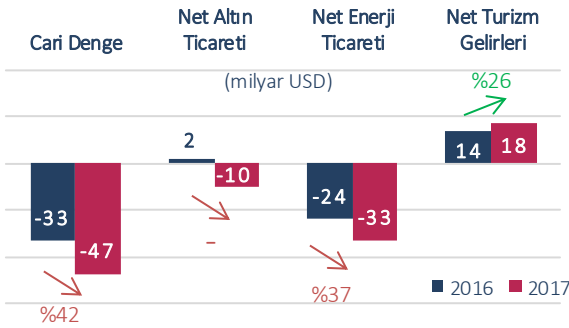

2017 yılında cari açık 47,1 milyar USD oldu.

Aralık ayında 7,7 milyar USD düzeyinde gerçekleşen cari açık 2017'de yıllık bazda %42,1 oranında artarak 47,1 milyar USD'ye ulaştı. Bu dönemde cari açığa kaydedilen 14 milyar USD'lik genişlemenin 12 milyar USD'lik kısmı net altın ithalatından kaynaklandı. Brent türü ham petrol fiyatının bir önceki yıla göre yaklaşık %25 oranında artması da cari açık üzerinde yukarı yönlü baskı oluşturdu. Net enerji ve altın ticareti hariç tutulduğunda cari açığın 4,3 milyar USD'ye gerilediği görülüyor.

2017'de özellikle Rusya'dan gelen turist sayısındaki artış paralelinde yükselen turizm gelirleri ise cari açığı genişlemeyi sınırlandırdı.

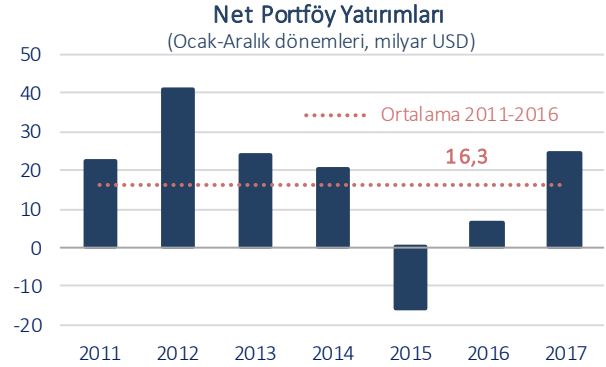
Doğrudan yatırımlar yıl genelinde zayıf seyretti.

Net doğrudan yatırımlar 2017'de yıllık bazda %20,3 gerileyerek 8,1 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Yıl genelinde zayıf seyreden doğrudan yatırımların yaklaşık yarısının net gayrimenkul kaleminden geldiği görüldü. Böylece, doğrudan yatırımların toplam net yabancı sermaye girişindeki payı 2016'daki %30 seviyesinden %21 seviyesine geriledi.

2017'de portföy yatırımlarında olumlu görünüm...

2017 yılında cari açığın finansmanında portföy yatırımları önemli rol oynadı. 2016'ya kıyasla %285,6 oranında hızlı artan portföy yatırımları 2017'de 24,3 milyar USD

düzeyinde gerçekleşti. Bu gelişimde tahvil piyasasına yönelik sermaye girişleri belirleyici oldu. Bu dönemde bankaların yurt dışında ihraç ettiği tahvillerden 6,6 milyar USD, genel hükümetin yurt dışı ihraçlarından ise 5,8 milyar USD giriş sağlanırken, DİBS piyasasına 7,3 milyar USD net yabancı sermaye girişi gerçekleşti. Hisse senedi piyasasında da 3,2 milyar USD'lik sermaye girişi kaydedildi.

Diğer yatırımlar...

Aralık ayında yurt içi yerleşik bankaların yurt dışında tuttıkları döviz mevduatını 4,3 milyar USD artırmalarının da etkisiyle diğer yatırımlarda yaklaşık 2 milyar USD'lik çıkış gözlemlendi. 2017 genelinde Aralık'taki çıkışa rağmen diğer yatırımlar kalemi cari açığın finansmanına 6,5 milyar USD net katkı sağladı. Yıl genelinde uzun vadeli borçların çeviriminde sorun yaşanmadığı dikkat çekti. 2017'de uzun vadeli borç çevirme oranı bankacılık sektöründe %102, bankacılık dışı sektörlerde %113 oldu.

Rezerv varlıklar kaleminde hızlı düşüş...

Aylık verilere göre değerlendirildiğinde cari açığın finansmanındaki zayıflamanın Kasım ayının ardından Aralık'ta da sürdüğü görüldü. Bu dönemde cari açığın finansmanına en yüksek katkısı resmi rezervlerdeki azalış sağladı. Aralık ayında 8,6 milyar USD ile aylık bazda tarihinin en hızlı düşüşünü yaşayan rezerv varlıklar 2017 yılı genelinde 8,2 milyar USD azaldı.

Türkiye'ye Net Sermaye Girişleri

	(milyon USD)		Sermaye Girişlerinin Dağılımı (%)	
	2016	2017	2016	2017
Cari İşlemler Dengesi	-33.137	-47.100	-	-
Toplam Net Yabancı Sermaye Girişi	33.950	38.893	100,0	100,0
-Doğrudan Yatırımlar	10.196	8.128	30,0	20,9
-Portföy Yatırımları	6.300	24.292	18,6	62,5
-Diğer Yatırımlar	6.462	6.472	19,0	16,6
-Net Hata ve Noksan	10.969	-16	32,3	0,0
-Diğer	23	17	0,1	0,0
Rezervler ⁽¹⁾	-813	8.207	-	-

Not: Rakamlar yuvarlamadan ötürü toplamı vermeyebilir.

(1) Rezervler, toplam net sermaye girişleri ile cari denge arasındaki fark olup (-) değer rezerv artışını, (+) değer rezerv azalışını gösterir.

Net hata ve noksan...

TCMB'nin "Revizyon Politikası" doğrultusunda yaptığı güncellemelerle birlikte son 6 yıl için geriye dönük olarak 5,3 milyar USD azalan net hata ve noksan kaleminin 2017 yılının Ocak-Kasım dönemine ilişkin aşağı yönlü düzeltmesi 2,5 milyar USD oldu. Bu revizyonla birlikte 2017 yılı genelinde ilgili kalemden sınırlı bir sermaye çıkışı kaydedildiği görüldü.

Beklentiler...

2017 yılında enerji fiyatlarının yüksek seyri ve net altın ithalatında yaşanan hızlı artış cari açık üzerinde yukarı yönlü baskı oluşturdu. Diğer taraftan en büyük ihrac pazarımız olan Avrupa Birliği ülkelerinde ekonomik aktivitede toparlanma kaydedilmesi ihracatımızı olumlu yönde etkiledi. Ayrıca, turizm gelirlerindeki artış da cari açığı genişlemeyi sınırlandırdı. 2018'de ise, petrol fiyatlarının yüksek seyrininin cari açık üzerinde yarattığı yukarı yönlü baskının turizm gelirlerindeki bir miktar toparlanma ile dengeleneceğini öngörüyoruz.

Ödemeler Dengesi	(milyon USD)			
	Aralık 2017	Ocak - Aralık 2016	Ocak - Aralık 2017	% Değişim
Cari İşlemler Dengesi	-7.700	-33.137	-47.100	42,1
Dış Ticaret Dengesi	-7.426	-40.892	-58.636	43,4
Hizmetler Dengesi	675	15.263	20.133	31,9
Seyahat (net)	780	13.960	17.655	26,5
Birincil Gelir Dengesi	-1.189	-9.181	-11.257	22,6
İkincil Gelir Dengesi	240	1.673	2.660	59,0
Sermaye Hesabı	1	23	17	-26,1
Finans Hesabı	-7.471	-22.145	-47.099	112,7
Doğrudan Yatırımlar (net)	-490	-10.196	-8.128	-20,3
Portföy Yatırımları (net)	-344	-6.300	-24.292	285,6
Net Varlık Edinimi	428	1.511	-228	-
Net Yükümlülük Oluşumu	772	7.811	24.064	208,1
Hisse Senetleri	142	823	3.192	287,8
Borç Senetleri	630	6.988	20.872	198,7
Diğer Yatırımlar (net)	1.999	-6.462	-6.472	0,2
Efektif ve Mevduatlar	4.438	1.698	1.844	8,6
Net Varlık Edinimi	3.842	5.380	3.511	-34,7
Net Yükümlülük Oluşumu	-596	3.682	1.667	-54,7
Merkez Bankası	-10	-476	-255	-46,4
Bankalar	-586	4.158	1.922	-53,8
Yurt Dışı Bankalar	-606	4.482	-944	-
Yabancı Para	-948	182	-1.838	-
Türk Lirası	342	4.300	894	-79,2
Yurt Dışı Kişiler	20	-324	2.866	-
Krediler	-1.461	-4.952	-4.913	-0,8
Net Varlık Edinimi	145	229	585	155,5
Net Yükümlülük Oluşumu	1.606	5.181	5.498	6,1
Bankacılık Sektörü	1.564	-3.282	1.797	-
Bankacılık Dışı Özel Sektörler	647	9.388	5.070	-46,0
Ticari Krediler	-1.080	-3.312	-3.465	4,6
Diğer Varlıklar ve Yükümlülükler	102	104	62	-40,4
Rezerv Varlıklar (net)	-8.636	813	-8.207	-
Net Hata ve Noksan	228	10.969	-16	-

İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem Bölüm Müdürü izlem.erdem@isbank.com.tr	İlker Şahin Uzman ilker.sahin@isbank.com.tr
Alper Gürler Birim Müdürü alper.gurler@isbank.com.tr	Gamze Can Uzman gamze.can@isbank.com.tr
H. Erhan Gül Müdür Yardımcısı erhan.gul@isbank.com.tr	Ayşim Kalkan Uzman Yardımcısı aysim.kalkan@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.